

Jaarverslag 2025

natuur en milieu overijssel

Samen voor een mooi
en duurzaam Overijssel

**Al ruim 50 jaar zetten
wij ons in voor een mooi
en duurzaam Overijssel**

Voorwoord

Het jaar 2025 was voor mij het jaar waarin koers en praktijk daadwerkelijk samenvielen. Met de start van ons Strategisch Meerjarenplan 2025–2029, Samen groeien in verandering, hebben we niet alleen een duidelijke richting gekozen, maar die ook meteen in de dagelijkse praktijk gebracht. In een tijd waarin maatschappelijke en politieke ontwikkelingen elkaar snel opvolgen, heb ik opnieuw ervaren hoe belangrijk het is om vast te houden aan onze kern: verbinden, verdiepen en doen.

Die kern kwam in 2025 op veel plekken in Overijssel tot uiting. Steeds opnieuw vervulden we de rol van verbinder tussen inwoners, overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Soms zichtbaar op locatie, soms meer op de achtergrond, maar altijd met hetzelfde

doel: bijdragen aan oplossingen die inhoudelijk sterk zijn én gedragen worden. Het **natuurherstel** langs de IJssel, met de oplevering en opening bij Zalk, staat voor mij symbool voor die aanpak. Het laat zien dat lange adem, samenwerking en vertrouwen leiden tot concrete resultaten in het landschap.

Ook op andere dossiers wisten we onze toegevoegde waarde te laten zien. Bij de **energietransitie** brachten we niet alleen kennis in, maar ook het perspectief van landschap, natuur en omwonenden. Door een actieve aanjagersrol te nemen bij alternatieve financieringsconstructies voor **lokaal eigendom**, hielpen we initiatieven verder die anders moeilijk van de grond zouden komen. Tegelijkertijd bleven we scherp op wat nodig is voor een gezonde leefomgeving

op de lange termijn. Samen met inwoners en andere groene organisaties hebben we zorgen over het gebruik van **pesticiden** nadrukkelijk op de provinciale agenda gezet. Dat vraagt soms om vasthoudendheid en een kritische positie, maar juist daarin ligt onze waarde als maatschappelijke organisatie.

Educatie en participatie vormden een belangrijke rode draad door

het jaar. Met **Level up** wisten we jongeren te betrekken bij groen vrijwilligerswerk en brachten we nieuwe energie in bestaande netwerken. Initiatieven als **Adviseurs van de Toekomst** en **Zoek het om de hoek** laten zien hoe we abstracte thema's als duurzaamheid en circulariteit concreet en dichtbij maken. Ook bouwden we door om **WaardeRing** als netwerk verder te ontwikkelen tot een zelfstandige, toekomstbestendige stichting.

Zomaar een greep uit een jaar waarin we veel hebben gedaan én geleerd. Want 2025 was ook een jaar van bijsturen en keuzes maken. Die lessen nemen we mee in de verdere uitvoering van ons strategisch meerjarenplan en in het jaarplan 2026.

Ik ben trots op wat we samen hebben bereikt en dankbaar voor de inzet van collega's, vrijwilligers en partners. De groeiende betrokkenheid van inwoners in Overijssel bevestigt voor mij dat

we als organisatie van betekenis zijn. Echte verandering ontstaat wanneer mensen zich verbonden voelen met hun leefomgeving én met elkaar. Met vertrouwen kijk ik vooruit. Samen blijven we groeien in verandering.

Andrea Kuiper-Vos

Directeur-bestuurder
Natuur en Milieu Overijssel

Doe je ook mee?

[Klik hier](#)

Vooruitblik 2026

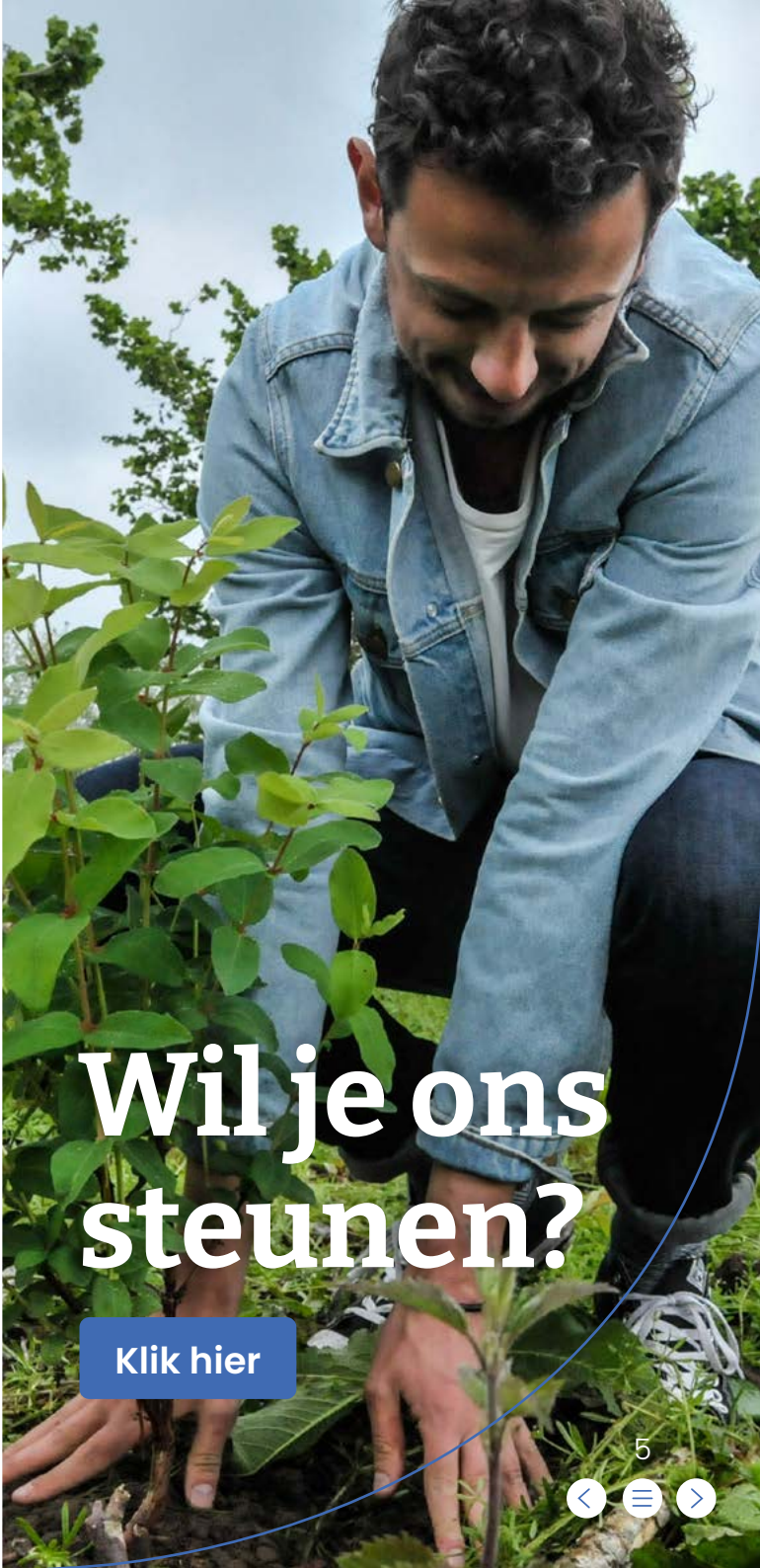
In 2026 bouwen we voort op de koers die we met ons Strategisch Meerjarenplan 2025–2029 **Samen groeien in verandering** hebben ingezet. We verdiepen onze aanpak en blijven werken aan een groen, gezond en veerkrachtig Overijssel, waarin natuur, milieu en leefkwaliteit hand in hand gaan.

We richten ons daarbij op zichtbare resultaten. Op het gebied van **klimaat**, **energie** en **circulariteit** blijven we bijdragen aan oplossingen die recht doen aan landschap en leefomgeving en waarin inwoners kunnen meedoen en meeprofiteren. Voor **biodiversiteit** zetten we in op verdere versterking van natuur en groenblauwe structuren, in stad én buitengebied. Tegelijkertijd blijven we investeren in **educatie** en **participatie**,

met bijzondere aandacht voor jongeren, zodat steeds meer inwoners actief betrokken raken bij duurzame verandering.

Ook als organisatie blijven we ons ontwikkelen. We versterken onze rol als **onafhankelijke verbinder** in het Overijsselse speelveld en werken aan een stevige, toekomstbestendige basis om onze maatschappelijke impact te vergroten. Om dit werk te kunnen blijven doen, zijn we in toenemende mate afhankelijk van de betrokkenheid en financiële steun van donateurs.

Samen met inwoners, partners en supporters blijven we ons inzetten voor een provincie waar iedereen profiteert van een gezonde leefomgeving.

A man with dark curly hair, wearing a light blue denim jacket over a white t-shirt, is crouching in a field. He is smiling and looking down at a small green plant he is planting in the soil. The background shows more greenery and a clear sky.

Wil je ons steunen?

[Klik hier](#)

Inhoudsopgave

Voorwoord **3**

Vooruitblik 2026	5
------------------	---

Van activiteit naar impact **7**

Educatie & Participatie	8
Klimaat & Energie	12
Biodiversiteit	16
Circulaire samenleving	20
Impactcijfers 2025	24
Steun van de Postcode Loterij	25

Bestuursverslag 2025 **26**

Missie, visie & doelstellingen	27
Financieel beleid	32
Governance	47
Communicatie met belanghebbenden	53
Bereikcijfers 2025	55
Natuur en Milieu Overijssel in 2026	56

Raad van Toezicht **57**

Functies en nevenfuncties	58
Verslag Raad van Toezicht	59

Bijlages **62**

Rooster van aftreden	63
Impactcijfers voorgaande Jaren	64
Theory of change	65

Van activiteit naar impact

Educatie & Participatie

In 2025 hebben we bewust geïnvesteerd in het versterken van ons team en de samenwerking binnen projecten. We hebben stilgestaan bij vragen als: Wat willen we bereiken? Waar liggen ieders voorkeurstaken? Dit heeft geleid tot een stevige basis voor verdere professionalisering.

Door deze aanpak kunnen we kennis beter onderling delen en zijn we minder kwetsbaar bij uitval van collega's. Het resultaat: meer samenwerking dan in voorgaande jaren en een duidelijker taakverdeling. Daar zijn we trots op.

Onze projecten verbeteren in kwaliteit

We hebben tijd genomen om kritisch te kijken naar hoe onze projecten draaien. Een mooi voorbeeld is het onderzoek naar **Adviseurs van de Toekomst**, uitgevoerd door een stagiair, dat waardevolle inzichten opleverde. Dit programma kreeg een upgrade, waar we veel positieve reacties op ontvingen. Zowel van deelnemers als

van subsidieverstrekkers. Ook het project **Van Zaadje tot Boom** is vernieuwd en versterkt.

Verder hebben we een nulmeting uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in ons educatieaanbod. Dit stelt ons in staat om beter te meten en gericht te sturen op het gebruik en de impact van ons aanbod.

We hebben een sterke positie op jongeren verworven

Een belangrijk succes van dit jaar is de positie die we hebben opgebouwd voor jongeren. Door meerdere projecten voor deze doelgroep te ontwikkelen, én vooral ook door de energie die in deze projecten zat, hebben we ons bij opdrachtgevers en partners gepositioneerd als dé expert op het gebied van jongeren. Dit opent nieuwe kansen en versterkt onze rol in het netwerk.

Ons aanbod is zichtbaarder

We hebben een eerste stap gezet in het meer naar buiten brengen van wat we doen en het zichtbaar maken van samenhang tussen projecten. De lancering van onze nieuwe website www.nmeoverijssel.nl was hierin een mijlpaal.

Daarnaast zijn er logo's ontworpen voor onze educatieprojecten, passend binnen de huisstijl van Natuur en Milieu Overijssel, zodat deze projecten herkenbaar zijn als NMO-initiatieven. De goede samenwerking met onze communicatieafdeling heeft sterk bijgedragen aan het resultaat.

We hebben samen met inwoners de biodiversiteit in steden en dorpen vergroot

Tot slot hebben we met Tuincoaches en de uitbreiding van het Groene Loper-netwerk ervoor gezorgd dat de groene beweging onder inwoners verder is vergroot. Het concept Tuincoaches heeft

dit jaar een vaste plek gekregen binnen de provincie, en we hebben Groene Loper Haaksbergen helpen starten. Dit zijn belangrijke stappen in het stimuleren van biodiversiteit in steden en dorpen en het vergroten van betrokkenheid van inwoners bij natuur en biodiversiteit.

Vooruitblik

Met deze resultaten kijken we vol vertrouwen naar de toekomst. De basis die we in 2025 hebben gelegd – samenwerking, professionalisering, zichtbaarheid en een sterke positie voor jongeren – vormt een stevig fundament voor verdere groei en impact in 2026.

“Als leskistenchauffeur ontlast ik de medewerkers en breng ik leuke natuurlessen of een fijn spel naar enthousiaste kinderen op een basisschool of BSO.

Toch zijn er ook Overijsselse scholen waar leerlingen nog niet langs slootkanten dolen en leren over diertjes en zo. Basisscholen: probeer het eens, bijvoorbeeld met een natuurspel!”

Bert Haaksma
Vrijwillig leskistenchauffeur

“Wat ik zo mooi vind aan het rondbrengen van leskisten, is dat ik op mijn manier bijdraag aan meer aandacht voor de natuur en de wereld om ons heen.

De bedankjes die ik krijg bij het bezorgen van de leskisten maken het extra leuk — een juf die blij zegt dat ze er gelijk wat aan heeft in haar les. Of kinderen die enthousiast roepen dat ze pannenkoeken gaan eten of champignons gaan kweken.”

Max Lunsing
Vrijwillig leskistenchauffeur

Onze rol in verandering

Natuur en Milieu Overijssel brengt mensen, kennis en beleid bij elkaar om educatie en natuur structureel te versterken. Die inzet krijgt onder andere vorm in ontmoetingen, advies en concrete invloed op beleidsprocessen.

Er zijn **13 fysieke** en **1 online kennisbijeenkomsten**, **communities of practice**, **cursussen**, **lezingen** en **excursies** over educatie-thema's georganiseerd dit jaar.

We gaven **42 adviezen** aan lokale en regionale organisaties en aan burgers.

Bij **beleidsontwikkelingstrajecten** is **23 keer** input geleverd.

Bij **5** van deze **trajecten** is er een substantieel deel van het advies overgenomen in het **uiteindelijke beleid**. Hierbij gaat het om de overname van belangrijke punten.

Dit is een fractie van wat we als organisatie teweegbrengen. Het maakt deel uit van een veel bredere beweging, waarin talloze gesprekken, samenwerkingen en ideeën samenkomen en doorwerken in beleid en samenleving.

Meer lezen over onze impact? Ga naar pagina 24 of [klik hier](#).

Klimaat & Energie

In 2025 werkten we binnen het programma Klimaat & Energie van Natuur en Milieu Overijssel aan het versterken van de beweging rondom lokale duurzame energie in Overijssel. We ondersteunden inwoners en energiecoöperaties, versterkten regionale samenwerking en deelden kennis om initiatieven toekomstbestendiger te maken.

Via het **Servicepunt Lokale Energie Overijssel** en onze rol binnen Nieuwe Energie Overijssel hielpen we bewonersgroepen, gemeenten en partners bij het realiseren van plannen voor duurzame energie en energiebesparing.

Daarnaast leverden we een actieve bijdrage aan de Regionale Energiestrategie West-Overijssel, onder meer via deelname aan het Kernteam. 2025 was daarmee een jaar van verdere professionalisering, nieuwe partnerschappen en verdieping van ons netwerk.

Wij ondersteunen lokale initiatieven en koplopers

Lokale energie-initiatieven blijven de motor van een gedragen energietransitie. Ook in 2025 ondersteunden we meer dan honderd initiatieven bij het ontwikkelen van haalbare plannen, het organiseren van participatie en het versterken van hun organisatiekracht. Toen de ontwikkelingsfinanciering voor lokaal eigendom tijdelijk werd stilgezet, hielpen we initiatieven om toch door te werken aan hun projecten en alternatieve routes te vinden.

Daarnaast draaiden we diverse pilots rond het verwarmen van woningen via **aquathermie** en warmte uit oppervlakte- en rioolwater. Deze pilots leverden praktische inzichten op in techniek, draagvlak, financiering en ruimtelijke inpassing.

Binnen de Participatiecoalitie begeleidden we bovendien meerdere wijkaanpakken, waarbij we bewoners

ondersteunden bij het gezamenlijk verkennen van toekomstige warmteoplossingen en het maken van keuzes die passen bij hun wijk, tempo en draagkracht. Hierdoor ontstonden sterkere verbindingen tussen inwoners, gemeenten en technische partners en werd de stap naar toekomstbestendige warmte concreter en beter gedragen.

Wij bouwen netwerken en geven kennis door

Kennisdeling en samenwerking waren ook dit jaar cruciaal. We organiseerden themabijeenkomsten, leergangen en adviestrajecten waarin bewonersgroepen, gemeenten, experts en netbeheerders elkaar ontmoetten. Het **Kennisfestival Lokale Energieinitiatieven** was opnieuw een hoogtepunt: een dag waarop lokale energiecoöperaties, professionals en beleidsmakers kennis deelden over onderwerpen zoals netcongestie, lokaal eigendom en projectontwikkeling.

Verder vervulden we het coördinatorschap **Natuurvriendelijk Isoleren** voor West-Overijssel. Daarmee ondersteunen we gemeenten, woningeigenaren en uitvoerders bij het isoleren mét aandacht voor natuur, vooral voor vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen. We ontwikkelden gezamenlijke werkprocessen, scholing en communicatie om natuurvriendelijke keuzes eenvoudiger en vanzelfsprekender te maken. Daarnaast zetten we ons in voor een **natuurinclusieve energietransitie**. Bij de windopgave in Overijssel werkten we eraan dat natuur en landschap vanaf de start worden meegewogen en dat kansen voor natuurversterking nadrukkelijk worden benut.

Ook onze rol in het Kernteam RES West-Overijssel versterkte het regionale netwerk en zorgde ervoor dat de praktijkervaringen van inwoners en lokale initiatieven een stevige plek kregen in regionale besluitvorming.

© Femke Teussink
FIXbrigade Hellendoorn wint hoofdprijs op
Kennisfestival Lokale Energie Overijssel

“Wij zijn een jonge energiecoöperatie die nu zo’n anderhalf jaar onderweg is.

We merken dat er veel verschillende belangen spelen en dat maakt het soms best uitdagend. Juist daarom sluiten wij graag aan bij avonden voor lokale energie-initiatieven die Natuur en Milieu Overijssel organiseert.

Daar komen we voor de contacten die ons verder helpen, om te sparren en nieuwe ideeën op te doen!”

Remi de la Haye
Energiecoöperatie Holtenenergie

Onze rol in verandering

Natuur en Milieu Overijssel brengt mensen, kennis en beleid bij elkaar om de energietransitie, klimaat en samenleving structureel te versterken. Die inzet krijgt onder andere vorm in ontmoetingen, advies en concrete invloed op beleidsprocessen.

Er zijn **25 fysieke online kennisbijeenkomsten, communities of practice, cursussen, lezingen en excursies** over klimaat en energie-thema’s georganiseerd dit jaar.

Bij **beleidsontwikkelingstrajecten** is **130 keer** input geleverd.

Bij **10** van deze **trajecten** is er een substantieel deel van het advies overgenomen in het uiteindelijke beleid. Hierbij gaat het om de overname van belangrijke punten.

We gaven **930 adviezen** aan lokale en regionale organisaties en aan inwoners.

Dit is een fractie van wat we als organisatie teweegbrengen. Het maakt deel uit van een veel bredere beweging, waarin talloze gesprekken, samenwerkingen en ideeën samenkomen en doorwerken in beleid en samenleving.
Meer lezen over onze impact? Ga naar pagina 24 of [klik hier](#).

Biodiversiteit

In 2025 hebben we in lijn met ons meerjarenprogramma de inhoudelijke verschuiving doorgetrokken om meer werk in het landelijk gebied en samen met boeren te doen. En tegelijkertijd proberen we zoveel als we dat kunnen onze lokale groepen en vrijwilligers te inspireren, van kennis te voorzien en te helpen.

In 2025 zijn we met de komst van twee nieuwe collega's op volle sterkte om samen voor de biodiversiteit in Overijssel op te komen.

In actie voor een gezond Overijssel

Dit jaar versterkten wij ook onze positie in de strijd tegen **pesticiden**. Met de bijeenkomst Hoe ver reikt gif? brachten we experts en groene vrijwilligers samen om het probleem en oplossingen te bespreken. Daarnaast organiseerden we, samen met Natuurmonumenten, een kaartenactie waarbij ruim duizend Overijsselaren hun zorgen deelden met Provinciale Staten. We zetten de stap van

projectuitvoering naar bewustwording en actie. Samen werken we aan een gezonde, gifvrije leefomgeving in Overijssel.

Beleven en het belang van behoud

Het was de 21e editie van **de Nacht van de Nacht**, de landelijke campagne tegen lichtvervuiling vanuit de federaties. Dit jaar was er een extra hoogtepunt: de landelijke première van de documentaire The Dark Side of Bright Nights georganiseerd door de natuur- en milieufederaties.

In Overijssel werkten we samen met lokale partner de Nooterhof in Zwolle. Honderden mensen bezochten het uitgebreide programma met onder andere pissebeddenzoektochten, nachtkunst en de filmvertoning. Zo koppelen we beleven aan het belang van behoud.

We staan naast inwoners

Tijdens de Nacht van de Nacht zijn we een nieuwe beweging gestart: de **Nachtwachters**. Samen vormen deze Nachtwachters een netwerk van betrokken inwoners die in hun eigen buurt, straat of dorp aan de slag gaan om lichtvervuiling aan te pakken en zo de nacht weer donker te maken. Dat is hard nodig, want Nederland is een van de meest verlichte landen ter wereld. De Nachtwachters maken deel uit van een nieuw meerjarig project: Licht uit, Nacht aan. LUNA wordt mogelijk gemaakt met steun van de Nationale Postcode Loterij.

Verbindende schakel in gebiedsprocessen

Dit jaar zetten we belangrijke stappen in het **Natura 2000-project IJsseluiterwaarden**. Het projectbesluit Fortmond – Duursche Waarden lag eind 2025 ter inzage, een mijlpaal in het herstel en uitbreiden van waardevolle natuur langs de IJssel. Ook in het Vechtdal werkten we mee om binnen koploperprojecten meer natuur te

gaan realiseren. Door communicatie, participatie en onderzoek versterken we onze rol als verbindende schakel in complexe gebiedsprocessen. Samen werken we aan een robuust en toekomstbestendig rivierenlandschap.

Vooruitblik

We gaan verder op de ingeslagen weg: meer in het landelijk gebied en meer samen met de lokale groepen. Ook zetten we meer in op het thema gezondheid. Binnen de **Regiodeal** helpen we boeren met een duurzaam verdienmodel en we gaan werken aan nieuwe natte gebieden.

“Ik vind het belangrijk dat kinderen bomen van dichtbij leren kennen, zodat ook zij het belang ervan gaan voelen en ervoor willen kiezen ze te beschermen.

Een wereld zonder bomen is ondenkbaar, ze zijn van levensbelang. Door zorg te dragen voor een eigen boom en erover te leren, groeit vanzelf liefde en verwondering voor de natuur.”

Ineke Akihari
Vrijwillig bomengastdocent

“Als coördinator van de Milieuraad Zwolle organiseer ik al sinds 2007 jaarlijks de Zwolse Nacht van de Nacht in park de Nooterhof.

Op speelse, leerzame wijze kwamen deze editie zo weer enkele honderden bezoekers in aanraking met het belang van duisternis voor mens en natuur.”

Michiel van Harten
Milieuraad Nacht van de Nacht

Onze rol in verandering

Natuur en Milieu Overijssel brengt mensen, kennis en beleid bij elkaar om biodiversiteit en natuur structureel te versterken. Die inzet krijgt onder andere vorm in ontmoetingen, advies en concrete invloed op beleidsprocessen.

Er zijn **31 fysieke** en **5 online kennisbijeenkomsten, communities of practice, cursussen, lezingen en excursies** over biodiversiteitsthema's georganiseerd dit jaar.

We gaven **66 adviezen** aan lokale en regionale organisaties en aan burgers.

Bij **beleidsontwikkelingstrajecten** is **59 keer** input geleverd.

Bij **3** van deze **trajecten** is er een substantieel deel van het advies overgenomen in het uiteindelijke beleid. Hierbij gaat het om de overname van belangrijke punten.

Dit is een fractie van wat we als organisatie teweegbrengen. Het maakt deel uit van een veel bredere beweging, waarin talloze gesprekken, samenwerkingen en ideeën samenkomen en doorwerken in beleid en samenleving.
Meer lezen over onze impact? Ga naar pagina 24 of [klik hier](#).

© Ilse Postma
Project: Zoek het om de hoek
Wethouder Maaike Rödel uit Oldenzaal
met Twice Kleding
Oldenzaal

Circulaire samenleving

In 2025 hebben we opnieuw belangrijke stappen gezet om circulaire initiatieven en samenwerking zichtbaar te maken, te versterken en te professionaliseren.

De overgang naar een circulaire samenleving is één van de grootste uitdagingen én kansen van deze tijd. Natuur en Milieu Overijssel zet zich vol overtuiging in om samen met inwoners, bedrijven en partners te bouwen aan een toekomst waarin hergebruik, delen en slim omgaan met grondstoffen centraal staan.

We zetten circulaire initiatieven op de kaart

In 2025 heeft Natuur en Milieu Overijssel een belangrijke stap gezet richting een circulaire samenleving met de feestelijke lancering van de [Zoek het om de Hoek-kaart](#). Deze interactieve kaart brengt lokale circulaire burgerinitiatieven en ondernemerschap letterlijk in beeld, zodat inwoners kunnen zien dat circulair denken en doen niet “ver van hun bed” is,

maar juist om de hoek plaatsvindt. Denk aan minibiebs, repair cafés, kringlopen, fietsenmakers, kledingbiebs en nog veel meer. Het maakt de abstracte term “circulaire samenleving” concreet in de eigen leefomgeving. De kaart is gelanceerd voor 10 gemeenten in Twente en wordt gedurende 2026 verder uitgebreid.

Circulaire initiatieven waarderen en stimuleren

We werken samen met onze collega's van de Natuur en Milieufederaties elk jaar de Kringlogo prijs uit voor het meest circulaire burgerinitiatief. Een mooie prestatie dit jaar voor [Stichting Doors Wide Open](#) uit Goor. Samen met Natuur en Milieu Utrecht en de Friese Milieu Federatie zijn we daarnaast gestart met een pilot van Heel Nederland Deelt. Dit is een landelijk project van de Natuur en Milieu Federaties dat zich richt op het versterken van burgerinitiatieven rondom delen, lenen en ruilen.

Het doel is om een sterk en verbonden netwerk van circulaire burgerinitiatieven te activeren, dat de overgang naar deeeconomie stimuleert.

WaardeRing professionaliseert

Tot slot heeft **WaardeRing** in 2025 een professionaliseringslag gemaakt. Het partnerschap, waarin gemeenten, kringloopbedrijven en andere partijen samenwerken aan circulaire ambacht en hergebruik, heeft de interne organisatie verder versterkt. Als netwerkcoördinator werkte Natuur en Milieu Overijssel hard aan het opzetten van een stichtingsmodel, dat eind 2025 is gerealiseerd. WaardeRing blijft zich inzetten om circulaire initiatieven te ondersteunen, kennis te delen en samen met partners de circulaire economie in Overijssel te versnellen.

Zo hebben we met onze partners een [meubelreparatietraject](#) voor statushouders opgezet, werken we aan het hoogwaardig hergebruiken van [fietsbinnenbanden](#) en werken we samen

met The Bin aan het hergebruiken van meubelen van de Milieustraat in Zwolle.

Vooruitblik

In 2026 betrekken we nog meer gemeenten bij **Zoek het om de Hoek**, waaronder Deventer en Dalfsen. Zo werken we gestaag toe naar een kaart voor heel Overijssel met een compleet circulair handelingsperspectief.

Daarnaast geven we komend jaar de **Kringlogoprijs**, onze jaarlijkse prijs voor het meest circulaire burgerinitiatief, extra aandacht. We transformeren dit tot publieksprijs met video's van 3 genomineerden.

Tot slot leggen we volgend jaar de basis om in Overijssel een landelijk dekkend netwerk van **circulaire ambachtscentra** te realiseren. We voeren een verkennend onderzoek uit onder de 25 Overijsselse gemeenten en nemen hier onze lessen topverhalen van WaardeRing in mee.

“De Kringlogoprijs maakt echt verschil. De inbreng van herbruikbare goederen is gegroeid en het aantal vrijwilligers is ruim verdubbeld.

Met de cheque hebben we een ruilbeurs voor kinderen georganiseerd, waar zij konden ruilen, verkopen of gratis spullen ophalen. Vanwege het succes gaan we het elk kwartaal organiseren.”

Seine Braakman
Doors Wide Open
Winnaar Kringlogoprijs 2025

Onze rol in verandering

Natuur en Milieu Overijssel brengt mensen, kennis en beleid bij elkaar om de circulaire samenleving structureel te versterken. Die inzet krijgt onder andere vorm in ontmoetingen, advies en concrete invloed op beleidsprocessen.

Er zijn **20 fysieke kennisbijeenkomsten, communities of practice, cursussen, lezingen en excursies** over circulaire thema's georganiseerd dit jaar.

Bij **beleidsontwikkelingstrajecten** is **2 keer** input geleverd.

Bij **2** van deze **trajecten** is er een substantieel deel van het advies overgenomen in het uiteindelijke beleid. Hierbij gaat het om de overname van belangrijke punten.

We gaven **14 adviezen** aan lokale en regionale organisaties en aan burgers.

Dit is een fractie van wat we als organisatie teweegbrengen. Het maakt deel uit van een veel bredere beweging, waarin talloze gesprekken, samenwerkingen en ideeën samenkomen en doorwerken in beleid en samenleving.
Meer lezen over onze impact? Ga naar pagina 24 of [klik hier](#).

Impactcijfers 2025

Bereik

120
aangesloten
groepen

3.118
bezoekers aan de
110 georganiseerde
activiteiten

46.874
personen bereikt in
communicatie

Versterken maatschappelijk middenveld

1.052
adviezen gegeven
aan lokale en regionale
organisaties en inwoners

51
multistakeholder
netwerken waarvan
6 als aanjager

36
lokale initiatieven
helpen opstarten

Verduurzamen bedrijven

20
adviezen gegeven
aan bedrijven

34
duurzame
koploperbedrijven
samengewerkt

59
bedrijven toegang
gegeven tot multi-
stakeholder netwerk

Verduurzamen overheidsbeleid

214
adviezen uitgebracht
in beleidsontwikkelings
trajecten

5
concrete
plannen voor
beleidsuitvoering

Steun van de Postcode Loterij

“Verandering begint vaak in de regio. De Natuur en Milieufederaties laten zien hoe je met lokale kennis, betrokken inwoners en sterke coalities grote stappen kunt zetten voor natuur, klimaat en leefomgeving. Als Postcode Loterij zijn we trots dat we dit belangrijke werk, dankzij onze deelnemers, kunnen ondersteunen.”

– Marieke Rodenhuis, Hoofd Goede Doelen van de Postcode Loterij

Bestuursverslag 2025

Missie, visie & doelstellingen

Algemene informatie

Statutaire naam:

Stichting Natuur en Milieu Overijssel

Vestigingsplaats:

Zwolle

Rechtsvorm:

Stichting

Doelstelling

De doelstelling van Stichting Natuur en Milieu Overijssel is volgens de statuten: "Bevordering van het behoud, herstel en ontwikkeling van natuur, landschap en milieu, alles in de meest ruime zin, in het bijzonder in de provincie Overijssel". De stichting heeft geen winstoogmerk.

Deze doelstelling komt voort uit bezorgdheid over de kwaliteit van onze leefomgeving én uit een gedeelde

toekomstdroom. In een tijd waarin maatschappelijke, ecologische en politieke veranderingen elkaar snel opvolgen, staan waarden als biodiversiteit, leefbaarheid en duurzaamheid steeds vaker onder druk. Dat vraagt om een duidelijke koers én om het vermogen om mee te bewegen en te leren.

Met onze meerjarenstrategie "Samen groeien in verandering" kiezen wij voor een aanpak waarin we veranderingen niet alleen duiden, maar samen met anderen vormgeven. Verandering is nodig, maar kan alleen slagen wanneer mensen daarin mee kunnen groeien.

Vanuit deze overtuiging formuleren wij onze missie als volgt:

"Samen met inwoners, overheden en bedrijven maken we Overijssel mooi en duurzaam. Een provincie waar we duurzaam wonen en werken, zodat inwoners van Overijssel nu en later kunnen genieten van een gezonde en groene leefomgeving".

Om deze missie te realiseren geven wij onze visie vorm in drie samenhangende positioneringen.

1. De kracht van onderop

Wij geloven in een toekomst waarin lokale initiatieven de motor zijn voor verandering. In Overijssel spelen jij en jouw buurt een actieve rol in het groener en gezonder maken van onze provincie. Wij zorgen ervoor dat jouw ideeën beleidsmedewerkers bereiken, zodat beleid niet alleen van bovenaf wordt gevormd, maar juist samen met de gemeenschap tot stand komt.

Wat lokaal begint, heeft het potentieel om verder te groeien en bredere impact te maken, waardoor echte verandering ontstaat.

2. Duurzaamheid als praktische realiteit

Duurzaamheid is voor ons geen verre droom, maar een haalbare manier van leven voor iedereen in Overijssel. We ondersteunen Overijsselaren, bedrijven, scholen en overheden om stappen te

zetten. Met informatieve bijeenkomsten, praktische trainingen en inspirerende voorbeelden bieden we iedereen handelingsperspectief om de provincie duurzamer en groener te maken.

Daarnaast werken we aan een Overijssel waar dit niet alleen haalbaar, maar ook toegankelijk is voor iedereen.

3. Samen sterker voor impact

Wij geloven in de kracht van samenwerking om echte verandering te realiseren. Wij zetten onze verbindende kracht in om uiteenlopende, soms onverwachte partners samen te brengen en ruimte te creëren voor constructieve oplossingen. Of het nu gaat om verduurzaming, insectvriendelijk groenbeheer of grote transitie zoals een circulaire samenleving – wij faciliteren de dialoog, koppelen expertise en zetten ideeën om in actie.

“Zodra kinderen hun eigen boompje adopteren, nemen ze er volle verantwoordelijkheid voor.

Het planten is telkens een hoogtepunt: de spade geven ze niet uit handen en zelfs wormen worden aandachtig bekeken en voorzichtig teruggelegd.”

Marja Hurenkamp
Vrijwillig bomengastdocent

Kernopgaven

Om een groen, leefbaar en veerkrachtig Overijssel te kunnen realiseren richten wij ons op de volgende kernopgaven:

1. Klimaat: we werken actief aan het tegengaan van de uitstoot van broeikasgassen in Overijssel en creëren een klimaatbestendige omgeving, met oog voor het unieke Overijsselse landschap en haar natuur.

2. Biodiversiteit: we zetten ons actief in om de achteruitgang van biodiversiteit in Overijssel te stoppen en om te komen tot herstel. We richten ons zowel op versterking van de kwaliteit als ook de kwantiteit van natuur in het landelijk en stedelijk gebied.

3. Circulaire samenleving: we richten ons op het ondersteunen en opschalen van duurzame initiatieven die bijdragen aan een circulaire samenleving waarin grondstoffen optimaal worden hergebruikt.

Naast deze kernopgaven werken wij aan een toekomstgerichte maatschappij door te investeren in natuur- en duurzaamheidsonderwijs in de provincie Overijssel. Onderwijs over natuur en duurzaamheid vergroot het begrip van kinderen over de samenhang tussen mens en milieu. Dit maakt hen bewust van de impact van hun keuzes en stimuleert duurzaam gedrag vanaf jonge leeftijd. Dit draagt bij aan een generatie die verantwoordelijkheid neemt voor hun leefomgeving.

Onze gedeelde kernwaarden die bij deze missie en visie horen zijn: verbinding, onafhankelijkheid en betrokkenheid.

Programma Klimaat & Energie

De overgang naar een duurzame energievoorziening is een urgente maatschappelijke opgave. In 2025 heeft Natuur en Milieu Overijssel bijgedragen aan een energietransitie die inclusief is en zorgvuldig wordt ingepast in landschap en leefomgeving.

Onze toegevoegde waarde lag in het verbinden van partijen, het inbrengen van kennis en het bewaken van kwaliteit en draagvlak. Een belangrijk hoogtepunt was onze aanjagersrol bij de ontwikkeling van alternatieve financieringsconstructies voor lokaal eigendom, waarmee inwoners daadwerkelijk konden deelnemen en meeprofiten. Maar ook het verkennen van alternatieve verwarmingsbronnen zoals aquathermie.

Daarnaast richtten we ons op CO₂-reductie, CO₂-vastlegging en klimaatadaptatie. Door inclusiviteit, lokaal eigendom en natuurinclusiviteit te combineren, hebben we bijgedragen aan duurzame oplossingen die breed gedragen worden en blijvend effect hebben.

Programma biodiversiteit

Biodiversiteit is essentieel voor een gezonde leefomgeving in Overijssel, maar staat onder

druk door onder meer intensieve landbouw, habitatverlies (door o.a. toename bebouwing) en vervuiling. In 2025 heeft Natuur en Milieu Overijssel bijgedragen aan herstel en versterking van biodiversiteit door inwoners en overheden actief te verbinden. Een concreet hoogtepunt was het natuurherstel langs de IJssel, met de oplevering en opening bij Zalk als zichtbaar resultaat.

Daarnaast hebben wij samen met inwoners en groene organisaties zorgen over het gebruik van pesticiden geagendeerd op de provinciale agenda. Door natuurkwaliteit, maatschappelijke betrokkenheid en beleid met elkaar te verbinden, leveren wij een herkenbare en waardevolle bijdrage aan een toekomstbestendig Overijssel.

Programma Circulaire Samenleving

Natuur en Milieu Overijssel werkt aan een circulaire samenleving door lokale initiatieven te versterken, inwoners

handelingsperspectief te bieden en regionale partijen te verbinden. In 2025 lag de focus op consumentengoederen en consumptievermindering, met oog voor ecologische én sociale waarde. Als netwerkcoördinator van WaardeRing droegen wij bij aan het sluiten van ketens rond hergebruik en reparatie in Regio Zwolle en aan de doorontwikkeling van WaardeRing tot een toekomstbestendige stichting.

Daarnaast groeide de interesse van gemeenten in Zoek het om de hoek om circulaire initiatieven voor inwoners inzichtelijk te maken. Zo hebben we een bijdrage geleverd aan de circulaire transitie door het concreet, lokaal en bereikbaar te maken.

Programma Educatie

Natuur- en duurzaamheidsonderwijs vormt een belangrijke basis voor een toekomstbestendig Overijssel. In 2025 vervulde Natuur en Milieu Overijssel een centrale en verbindende rol binnen

Natuur- en Milieu Educatie (NME) in de provincie. Via onderwijs, kinderopvang en educatieve netwerken bereikten we kinderen en jongeren met een ervaringsgericht aanbod rond natuur en duurzaamheid. Een belangrijk hoogtepunt was de succesvolle lancering van Level up, waarmee we jongeren actief betrokken bij groen vrijwilligerswerk.

Daarnaast gaf de vernieuwde finale van Adviseurs van de Toekomst jonge leerlingen en studenten een podium om hun visie op de duurzame samenleving te delen. Zo versterken wij structureel bewustwording, betrokkenheid en handelingsperspectief bij nieuwe generaties.

**Samen met inwoners,
overheden en bedrijven
maken we Overijssel mooi
en duurzaam.**

Financieel beleid

Risico's en onzekerheden

Natuur en Milieu Overijssel is dé drijvende kracht achter duurzaamheid in Overijssel. Wij focussen niet op eindeloze details, maar op beweging en vooruitgang. Onze kracht ligt in het inspireren en activeren van anderen. Dit vraagt om een onafhankelijke positie ten opzichte van overheidsbeleid, maar brengt tegelijkertijd financiële kwetsbaarheid met zich mee. Omdat NMO geen structurele financiering ontvangt, is de gunfactor bij subsidie- en fondsaanvragen cruciaal.

Ondanks deze uitdaging heeft NMO bewezen een stevige positie in het maatschappelijk middenveld te kunnen behouden. Onze medewerkers blijven scherp op kansen en mogelijkheden voor (project)subsidies en werken continu aan draagvlak voor onze missie.

Daarbij is het essentieel om onze impact helder te communiceren en zo het belang van ons werk te onderbouwen. Om risico's te beperken, zet NMO sterk in op transparantie, financiële gezondheid en regelmatige verslaglegging. We maken onze impact zichtbaar en onderbouwen onze meerwaarde. Jaarlijks meten we onze impact onder stakeholders en zoeken we actief het gesprek met netwerkpartners en doelgroepen. Ons uitgangspunt: samenwerken met en voor inwoners van Overijssel.

Risicomanagement is een vast onderdeel van de overleggen tussen bestuur en Raad van Toezicht. Hier worden risico's en bijbehorende maatregelen besproken, zodat we tijdig kunnen bijsturen waar nodig.

Doelrealisatie

Natuur en Milieu Overijssel zet zich op verschillende manieren in voor duurzaamheid: door bewustwording te creëren, lokale initiatieven te ondersteunen en zelf projecten te starten die bijdragen aan een mooi en duurzaam Overijssel. We geloven in de kracht van de samenleving – duurzaamheid moet van en voor mensen zijn. Samenwerking staat bij ons centraal.

Hoewel onze kernthema's overeind blijven, groeit de aandacht voor leefstijl en sociale duurzaamheid. Via educatie willen we bewustwording van onderop stimuleren. Waar NMO oorspronkelijk vooral gericht was op natuur en milieu, verbinden we nu ook het fysieke en sociale domein om zoveel mogelijk mensen mee te

krijgen in de duurzaamheidsbeweging. Om onze impact te vergroten en onze doelen effectief te realiseren, meten we op projectniveau wat onze inspanningen opleveren. Zo blijven we scherp op wat werkt en hoe we samen Overijssel duurzamer kunnen maken.

Natuur en Milieu Overijssel is in 2025 gestart met het uitvoeren van het nieuwe Strategisch Meerjarenplan 'Samen groeien in verandering'. Hieronder enkele hoofdlijnen hoe we onze doelen voor een duurzame provincie in 2025 hebben gerealiseerd aan de hand van onze kernthema's. Een uitgebreider verslag over onze impact is te vinden in het jaarverslag 2025. Een financiële terugblik is te vinden in de jaarrekening.

NMO maakt deel uit van de samenwerkende Natuur- en Milieufederaties. Samen zijn we actief in alle twaalf de provincies.

© Roelie van der Vegt
Vrijwillige fotograaf
Ransuilen

Programma Klimaat & Energie

De belangrijkste doelen zijn:

- Het versnellen van de energietransitie in de provincie Overijssel op een duurzame en inclusieve manier.
- Het zorgen voor een eerlijke verdeling van lusten en lasten, zodat inwoners actief kunnen deelnemen aan de energietransitie.
- Het bevorderen van natuurinclusiviteit en het herstellen en versterken van landschap bij energieprojecten.
- Het bijdragen aan klimaatbestendigheid door het verminderen van CO₂-uitstoot en het stimuleren van CO₂-vastlegging.

De belangrijkste resultaten van 2025 zijn:

- Ondersteuning van lokale energie initiatieven. In 2025 ondersteunde Natuur en Milieu Overijssel meer dan honderd lokale initiatieven en vervulden wij een coördinerende en verbindende rol binnen het provinciale programma Nieuwe Energie Overijssel, onder meer via het Servicepunt Lokale Energie Overijssel.
- Versterking van lokaal eigendom en bewonersbetrokkenheid. NMO vervulde een actieve aanjagersrol bij het ontwikkelen van alternatieve financieringsconstructies voor lokaal eigendom en droeg via deelname aan de RES West Overijssel bij aan het verankeren van zeggenschap van inwoners. Binnen participatietrajecten en wijkaanpakken zijn bewoners ondersteund bij keuzes rond verduurzaming van woningen en leefomgeving.
- Verbinding tussen natuur, landschap en energietransitie. Via onder andere het programma Natuurvriendelijk Isoleren en inzet op natuurinclusieve energieopwekking is de samenhang tussen verduurzaming en natuurwaarden verder versterkt.
- Bijdragen aan CO₂-reductie en vastlegging. In 2025 werkte NMO aan projecten gericht op het verminderen en vastleggen van CO₂, onder andere via initiatieven rond duurzame warmte, veenweidebeheer en biobased bouwen.
- Kennisdeling en netwerkversterking. NMO organiseerde diverse bijeenkomsten, leergangen en uitwisselingen, waaronder het Kennisfestival Lokale Energie initiatieven, waarmee kennis werd gedeeld over onder meer netcongestie, participatie en lokaal eigendom.

Programma Biodiversiteit

De belangrijkste doelen zijn:

- Versterken en beschermen van biodiversiteit in natuurgebieden, agrarisch gebied en stedelijke omgeving in Overijssel.
- Realiseren van herstelprojecten en natuurinclusieve maatregelen die bijdragen aan een robuuste en toekomstbestendige natuur.
- Vergroten van bewustwording en handelingsperspectief bij inwoners, en het ondersteunen van vrijwilligers en lokale initiatieven.
- Borgen van biodiversiteit in gebiedsprocessen en beleid door een verbindende rol tussen inwoners, overheden en stakeholders.

De belangrijkste resultaten van 2025 zijn:

- Actieve en verbindende rol in gebiedsprocessen. NMO leverde een inhoudelijke bijdrage aan natuurherstel en duurzame landbouw in onder meer de IJsseluitwaarden, het Vechtdal en het programma Toekomst voor het Overijsselse Platteland.
- Vergroten van toegankelijkheid en beleefbaarheid van groen. Via uiteenlopende projecten is groen dichterbij inwoners gebracht en is de kwaliteit van de leefomgeving versterkt.
- Bijdrage aan gezonde en groene leefomgevingen. Door inzet op groene schoolpleinen en Groene Lopers zijn gemeenten en scholen ondersteund bij vergroening, met positieve effecten op gezondheid, welzijn en inwonersbetrokkenheid.
- Sterke kennisdeling en beleidsbeïnvloeding. In 2025 organiseerde NMO talrijke kennisbijeenkomsten, gaf zij 66 adviezen en leverde zij 59 keer inhoudelijke input in beleidsprocessen, met aantoonbare invloed op beleid.
- Agendering van gezondheid en pesticidengebruik. Met expertbijeenkomsten en een brede inwonersactie zijn zorgen over pesticiden stevig op de provinciale agenda gezet.
- Grote inwonersbetrokkenheid bij natuurbeleving en bescherming. Via de Nacht van de Nacht en de start van de Nachtwachters is een breed en duurzaam draagvlak voor natuur en biodiversiteit versterkt.

Programma Circulaire Samenleving

De belangrijkste doelen zijn:

- Werken aan een circulaire samenleving binnen de grenzen van de aarde.
- Bijdragen aan een volledig circulaire Nederlandse economie in 2050.
- Ondersteunen en initiëren van lokale circulaire en inclusieve initiatieven.
- Sluiten van kringlopen door regionale partijen te verbinden en handelingsperspectief te bieden aan inwoners.
- Focus op consumptievermindering en consumentengoederen via projecten en beleidsbeïnvloeding.

De belangrijkste resultaten van 2025 zijn:

- Versterking van circulaire netwerken. In 2025 bleef NMO actief als netwerkcoördinator van het circulaire ambachtsnetwerk WaardeRing en werd kennis gedeeld over de succesfactoren van dit netwerk, zowel regionaal als landelijk.
- Toekomstbestendigheid van WaardeRing. In 2025 zijn verdere stappen gezet richting een duurzame organisatievorm en meerjarige financiering van WaardeRing.
- Keten-samenwerking in Regio Zwolle. NMO droeg bij aan het versterken van circulaire ketens in Regio Zwolle, met aandacht voor hergebruik van materialen en het creëren van maatschappelijke waarde.
- Vergroting van zichtbaarheid en toegankelijkheid van circulaire initiatieven. In 2025 is via 'Zoek het om de hoek' verder gewerkt aan het in kaart brengen en ondersteunen van circulaire initiatieven in Overijssel, onder andere in Twente.
- Stimulering en versterking van circulaire burgerinitiatieven. Via WaardeRing, pilots en netwerkvorming zijn initiatieven rond delen, lenen en hergebruik inhoudelijk en organisatorisch ondersteund.

Programma Educatie

De belangrijkste doelen zijn:

- Vergroten van begrip bij kinderen en jongeren over de samenhang tussen mens en milieu.
- Stimuleren van duurzaam gedrag vanaf jonge leeftijd.
- Bijdragen aan een generatie die verantwoordelijkheid neemt voor de leefomgeving.
- Ondersteunen van het NME netwerk en aanbieden van educatieve projecten voor kinderen en jongeren (0–18 jaar).

De belangrijkste resultaten van 2025 zijn:

- Versterking van het NME netwerk. In 2025 vervulde NMO opnieuw een centrale rol binnen het Natuur en Milieu Educatie netwerk in Overijssel.
- Uitbreiding van gemeentelijke deelname. Gemeenten maakten ook in 2025 gebruik van het educatieve aanbod van NMO, waarmee het bereik van natuur en duurzaamheidseducatie verder is vergroot.
- Versterking van organisatie en teamstructuur. In 2025 is verder geïnvesteerd in teamontwikkeling en kennisdeling, wat heeft geleid tot een professionelere, minder kwetsbare organisatie en effectievere samenwerking binnen projecten.
- Structurele kwaliteitsverbetering van educatieprogramma's. Door evaluatie, onderzoek en vernieuwing zijn educatieprojecten inhoudelijk versterkt en is een basis gelegd voor gerichte sturing op bereik en impact.

Financiële resultaten

Voor het programma Jong Leren Eten hebben we voor de derde keer een verlenging gekregen voor 2025 en 2026 van **€331.868**. Dit programma wordt gefinancierd door de ministeries van Economische Zaken en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Daarnaast hebben we in 2025 voor het programma Nieuwe Energie Overijssel een subsidie van **€118.430** ontvangen.

NMO werkt al lange tijd samen met organisaties als Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer op het gebied van ruimtelijke ordening en belangenbehartiging en heeft ook in 2025 een coördinerende rol gehad.

Samen met Landschap Overijssel en IVN ontvangt NMO een subsidie ter ondersteuning van (groen) vrijwilligerswerk in de provincie. Voor 2025 is opnieuw een subsidie van **€85.000** toegekend om dit belangrijke werk voort te kunnen zetten.

Daarnaast beheert Natuur en Milieu Overijssel het Natuur- en Milieu Educatie (NME)-netwerk in Overijssel, waarvoor aangesloten gemeenten jaarlijks ongeveer €73.600 bijdragen. In 2026 zal gemeente Enschede zich ook aansluiten bij het NME-netwerk. We zetten in op een gestage, verdere uitbreiding vanaf 2026, zodat het netwerk steeds meer scholen en leerlingen in de provincie bereikt.

Naast subsidies ontvangt NMO projectfinanciering van de provincie, andere overheden en bedrijven, via zowel subsidies als opdrachten. De middelen die we van de Stichting Natuur en Milieu Actief in 2023 hebben ontvangen, zijn in 2024 en 2025 volledig ingezet voor een extra investering in het educatieprogramma en zijn in 2025 volledig benut.

Kosten worden zo veel mogelijk direct toegerekend aan de doelstellingen op basis van urenregistratie. Niet direct toewijsbare kosten, zoals directie en

ondersteuning, vallen onder Beheer en Administratie en worden proportioneel verdeeld. In 2025 bedroegen deze kosten 10,72% van de totale uitgaven, een lichte stijging ten opzichte van de 9% in 2024. Maar nog ruim onder ons doel van maximaal 15%.

Analyse baten en lasten

Ook in 2025 zijn we erin geslaagd onze doelstellingen uit te dragen en te vertalen naar impactvolle projecten.

Voor 2025 waren de totale baten begroot op **€2.905.000**, terwijl de gerealiseerde baten uitkwamen op **€2.313.811**. Het verschil is grotendeels te verklaren door een lager aantal toegekende projectsubsidies van overheden dan verwacht. Dit komt voor een belangrijk deel door de flink vertraagde besluitvorming rondom de regiodeal Zwolle, waardoor ingediende projecten van NMO binnen de regiodeal pas eind van het jaar opgestart konden worden.

De totale lasten waren eveneens begroot op **€2.905.000** met een gerealiseerd bedrag van **€2.378.260**.

Enkele opvallende verschillen binnen de lasten:

- De directe projectkosten lagen flink lager dan begroot (**€900.000** begroot, **€423.717** gerealiseerd). Aangezien deze kosten direct vanuit projectgelden worden gedekt, heeft dit geen effect op het resultaat.
- De personeelskosten vielen hoger uit dan verwacht, voornamelijk door een aantal personele wisselingen in 2025 en de nieuwe CAO waarin de salarissen per 1 oktober 2025 geïndexeerd zijn wat geleid heeft tot hogere salariskosten.
- De huisvestingskosten zijn hoger uitgevallen dan begroot. De reden hiervan is dat de schoonmaakkosten de laatste jaren zijn gestegen. Dit heeft de verhuurder, Het Oversticht, met terugwerkende kracht doorbelast.

Dit jaar is een **negatief resultaat** behaald van **€64.000**. Dit is toe te schrijven aan het vrijvallen van twee bestemmingsreserves ter waarde van **€23.000**. De richtlijnen stellen dat de baten moeten worden genomen in het jaar van toezegging, terwijl de lasten (vaak) op een later moment genomen worden. Het vrijvallen van een bestemmingsreserve werkt dan negatief door in het resultaat. Dit resultaat gaat ten laste van de waarde van de bestemmingsreserves op de balans. Daarnaast hebben we **€41.000** ten laste gebracht van de continuïteitsreserve.

Beleid omvang en functie van reserves en fondsen

Stichting Natuur en Milieu Overijssel heeft geen winstoogmerk en beschikt uitsluitend over een continuïteitsreserve.

Deze reserve, opgesteld volgens de *Handreiking Verantwoord Financieel Beheer van Goede Doelen Nederland (GDN)*, dient om de continuïteit van de organisatie te waarborgen en

eventuele verplichtingen na te komen bij beëindiging van de activiteiten.

De hoogte van de continuïteitsreserve is gebaseerd op het door de Raad van Toezicht vastgestelde uitgangspunt van vier tot vijf maanden vaste lasten.

Dit uitgangspunt is vastgelegd als onderdeel van het risicobeleid en wordt jaarlijks herijkt op basis van de ontwikkeling in omvang, kostenstructuur en risicoprofiel van de organisatie. Bij de bepaling van de gewenste omvang van de continuïteitsreserve is rekening gehouden met:

- de afhankelijkheid van projectsubsidies en incidentele inkomsten;
- de omvang van de vaste lasten, met name personeelskosten;
- de aanwezigheid van enkele meerjarige, maar niet volledig structurele inkomstenstromen met afbouwscenario's;
- de wens om bij tegenvallers zorgvuldig en beheerst

te kunnen bijsturen zonder direct ingrijpende maatregelen voor personeel of lopende projecten.

De Raad van Toezicht streeft naar een continuïteitsreserve van **€780.000** in 2025, met als doelen:

- Zekerstellen van de organisatiecontinuïteit
- Opvangen van fluctuaties in projectsubsidies
- Mogelijkheid tot noodzakelijke investeringen in de bedrijfsvoering
- Voldoende liquiditeit behouden

Het CBF beschrijft in Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen (art. 202-203 en 303-310) de richtlijnen voor de vorming en verantwoording van reserves, fondsen en voorzieningen in de jaarrekening. De reserve blijft nadrukkelijk onder de grens van anderhalf keer de jaaromzet en wordt niet aangehouden zonder duidelijke bestemming. De continuïteitsreserve wordt uitsluitend liquide aangehouden en is daarmee

direct beschikbaar indien zich risico's of onverwachte omstandigheden voordoen.

Ontwikkeling van baten

De baten van Stichting Natuur en Milieu Overijssel bestaan uit een combinatie van structurele en incidentele inkomsten. Structurele baten worden met name gevormd door meerjarige subsidies en structurele bijdragen. Daarnaast kent de organisatie voor een groot deel incidentele baten, zoals projectsubsidies, eenmalige bijdragen, fondsenwerving voor specifieke projecten en incidentele opdrachten.

Deze mix zorgt enerzijds voor een stabiele basis, maar brengt anderzijds afhankelijkheid van projectfinanciering met zich mee. De organisatie is zich hiervan bewust en stuurt actief op het vergroten van het aandeel structurele en meerjarige inkomsten en een verbreding van financieringsbronnen.

Beleggingsbeleid

Natuur en Milieu Overijssel houdt al haar middelen liquide aan op een rekening-courant of spaarrekeningen. Er wordt niet belegd in effecten, onroerend goed of andere vormen van investeringen. De rente op de liquide middelen is in 2025 weer gestegen ten opzichte van 2024.

Verhouding en opbrengsten van fondsenwerving

Natuur en Milieu Overijssel ontvangt via Stichting De Natuur- en Milieufederaties middelen van de Postcode Loterij.

Deze stichting beheert de gelden die de Loterij beschikbaar stelt voor gezamenlijke projecten van de provinciale milieufederaties. De opbrengsten worden onder de post “Baten van verbonden organisaties zonder winststreven” in de jaarrekening verantwoord. Natuur en Milieu Overijssel heeft voor het verkrijgen van deze middelen geen extra kosten gemaakt, behalve de kosten die samenhangen met de verantwoordingseisen van het

CBF. Deze kosten zijn niet zichtbaar in de jaarrekening vanwege hun beperkte omvang.

Vanaf 2025 worden de kosten van fondsenwervingsactiviteiten, evenals de kosten voor beheer en administratie, apart vermeld, volgens de eisen van het CBF.

Verhouding doelbesteding, wervingskosten en beheer & administratie

Stichting Natuur en Milieu Overijssel streeft ernaar het overgrote deel van haar middelen te besteden aan de realisatie van haar maatschappelijke doelstellingen, met beperkte inzet van middelen voor beheer, administratie en fondsenwerving.

In 2025 is 88% van de lasten besteed aan de doelstelling, hetgeen ruim boven de 3-jaarsnorm van het CBF (70%) ligt. Onze interne norm is 80%. We willen immers zo veel mogelijk aan

onze impact besteden. Met 87,7% liggen we ruim boven onze eigen norm. De gerealiseerde verhouding is in lijn met het vastgestelde beleid en passend bij de aard en omvang van de organisatie.

Besteed aan fondsenwerving & acquisitie

In totaal bedraagt het ‘percentage kosten fondsenwerving’ 1,9% van de totale baten.

Besteed aan beheer en administratie

De kosten voor beheer en administratie bedragen 10,4% van de totale lasten (in 2024 was dit 10,1%). Kosten voor beheer en administratie betreft voor het merendeel vaste kosten. Voor een blijvende gezonde balans in de organisatie is het van belang om de bestedingen aan de doelstelling op een hoog niveau te houden.

Overige relevante financiële gegevens

Stichting Natuur en Milieu Overijssel beschikt over een gezonde liquiditeitspositie en is voldoende solvabel. Het werkkapitaal daalde van **€806.500** in 2024 naar **€747.709** in 2025.

De Current-ratio van 1,7 is gelijk gebleven ten opzichte van 2024. Een current-ratio hoger dan 1,5 wordt als gezond beschouwd. De vermogensratio steeg licht van 32,6% in 2024 naar 32,9% in 2025. De solvabiliteit verslechterde iets van 42,9% in 2024 naar 42% in 2025. Dit komt voornamelijk door het aanspraak maken op de continuïteitsreserve vanwege het negatieve resultaat.

Het gemiddelde brutoloon en de werkgeverslasten zijn gestegen ten opzichte van 2024, mede door een CAO-loonsverhoging van 3,5% in 2025.

Risicomanagement

Risicomanagement is een vast onderdeel van de besturing van Stichting Natuur en Milieu Overijssel. De belangrijkste risico's en bijbehorende beheersmaatregelen worden periodiek besproken in het overleg tussen de directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht, en specifiek binnen de Auditcommissie van de Raad van Toezicht. Hiermee wordt geborgd dat risico's tijdig worden gesignaleerd en waar nodig kan worden bijgestuurd.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

De voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de organisatie wordt geconfronteerd, zijn onder te verdelen in de volgende categorieën:

- **Strategische risico's (inclusief reputatie)**

Veranderingen in maatschappelijke, politieke en beleidsmatige context kunnen invloed hebben op prioriteiten, samenwerkingen en financieringsmogelijkheden.

Daarnaast kan reputatieschade het draagvlak voor activiteiten en samenwerkingen onder druk zetten.

- **Operationele risico's (inclusief frauderisico)**

Operationele risico's hebben onder meer betrekking op personele continuïteit, kennisborging en de uitvoerbaarheid van projecten. Frauderisico's worden onderkend, passend bij de omvang en complexiteit van de organisatie.

- **Financiële risico's**

De organisatie is grotendeels afhankelijk van projectsubsidies en incidentele financiering. Dit brengt risico's met zich mee ten aanzien van continuïteit, kasstromen en timing van inkomsten.

- **Risico's ten aanzien van financiële verslaggeving**

Onjuiste of onvolledige financiële verslaggeving kan leiden tot bestuurlijke en reputatierisico's.

- **Risico's op het gebied van wet en regelgeving**

Wijzigingen in wet en regelgeving of het niet (tijdig) voldoen aan geldende verplichtingen kunnen gevolgen hebben voor de organisatie.

Verwachte impact van risico's en onzekerheden

Indien één of meer van de voornaamste risico's en onzekerheden zich zouden voordoen, kan dit een merkbare impact hebben op het resultaat en de financiële positie van Stichting Natuur en Milieu Overijssel. Met name vertraging in de toekenning of start van projecten kan leiden tot tijdelijke terugval in inkomsten, terwijl een groot deel van de personeelskosten en overige vaste lasten doorloopt.

Ook personele risico's, zoals uitval of wisselingen, kunnen zowel leiden tot hogere kosten (bijvoorbeeld door inwerk- en overdrachtskosten) als tot lagere declarabiliteit. Dit werkt direct door in het resultaat. Daarnaast kan een structureel lagere realisatie van begrote uren of inkomsten ertoe leiden dat de continuïteitsreserve (deels) moet worden aangesproken, zoals in 2025 gebeurd is.

Op basis van interne scenario-verkenningen en ervaringen uit eerdere jaren is de organisatie zich ervan bewust dat relatief beperkte verschuivingen in projectinkomsten of personele inzet een significant effect kunnen hebben op het jaarresultaat. De aanwezigheid van een continuïteitsreserve, gebaseerd op meerdere maanden vaste lasten, biedt in dergelijke situaties financiële ruimte om beheerst bij te sturen, zonder direct ingrijpende maatregelen te hoeven nemen die de uitvoering van de doelstellingen of de inzetbaarheid van medewerkers onder druk zetten.

Deze gevoeligheid onderstreept het belang van realistische begrotingen, tijdige acquisitie, zorgvuldige personeelsplanning en het actief monitoren van financiële ontwikkelingen gedurende het jaar.

Risicobereidheid

Stichting Natuur en Milieu

Overijssel hanteert een gematigde risicobereidheid. De organisatie is bereid om beperkte risico's te accepteren indien deze bijdragen aan het realiseren van de maatschappelijke doelstellingen, mits deze risico's passen binnen de financiële draagkracht en bestuurbaarheid van de organisatie. Grote financiële of reputatierisico's worden vermeden.

Beheersingsmaatregelen

Voor de belangrijkste risico's zijn beheersingsmaatregelen getroffen. Deze bestaan onder meer uit:

- Structureel overleg tussen directeur bestuurder en Raad van Toezicht over financiële positie, risico's en beheersing;
- Toezicht door de Auditcommissie op financiële gang van zaken, interne controle, risicobeheersing en relevante regelgeving;
- Functiescheiding en interne controles binnen de financiële processen;
- Meerjarige planning en begroting;
- Aandacht voor personele stabiliteit en continuïteit van de organisatie;
- Naleving van wet en regelgeving en periodieke toetsing hiervan.

Het bestuur en Raad van Toezicht achten deze maatregelen passend en effectief gezien de omvang en complexiteit van de organisatie.

Impact van risico's in 2025

In het verslagjaar is de organisatie geconfronteerd met een aantal risico's die invloed hebben gehad op de bedrijfsvoering en het financiële resultaat. Door enkele personele wisselingen en vertraagde toekenning van een aantal grote projecten kwam het financiële resultaat tijdelijk onder druk te staan.

Tegelijkertijd bleef de projectportefeuille inhoudelijk goed gevuld. Dit vroeg om zorgvuldig balanceren tussen het benutten van beschikbare opdrachten en het voorkomen van een te hoge werkdruk voor medewerkers. Het bestuur heeft hierbij expliciet aandacht gehad voor duurzame inzetbaarheid van personeel en het beheersen van werkdruk, om zo zowel de continuïteit van de organisatie als het welzijn van medewerkers te waarborgen. Deze afwegingen onderstrepen het belang van blijvende aandacht voor personele stabiliteit, tijdige financiering en realistische planning van werkzaamheden.

Ontwikkeling risicomanagement

Het systeem van risicomanagement wordt periodiek geëvalueerd. In 2025 is blijvend aandacht geweest voor het versterken van interne beheersing, onder meer door verbeterde monitoring van financiële processen en bespreking van risico's in de Auditcommissie en de Raad van Toezicht. Verdere professionalisering van het risicomanagement blijft een aandachtspunt voor de komende jaren.

Begroting 2026

Voor het jaar 2026 is een begroting opgesteld en vastgesteld, die aansluit bij de doelstellingen en activiteiten van Stichting Natuur en Milieu Overijssel. De begroting gaat uit van een voortzetting van de werkzaamheden binnen de bestaande programma's en projecten, met een combinatie van structurele inkomsten en projectfinanciering. In de begroting is rekening gehouden met een realistische inzet van personeel, waarbij is uitgegaan van een gemiddelde declarabiliteit van projectmedewerkers

en projectleiders die in lijn is met de gerealiseerde declarabiliteit in voorgaande jaren.

Daarnaast is rekening gehouden met vastgestelde loonontwikkelingen, personeelskosten en indexatie van vaste lasten conform inflatie.

De begroting laat zien dat een deel van de baten afhankelijk is van nog te acquireren projecten. Dit onderstreept het belang van voortdurende aandacht voor acquisitie en het tijdig realiseren van nieuwe opdrachten. Tegelijkertijd blijft het uitgangspunt dat de organisatie binnen de financiële kaders opereert en geen onverantwoorde risico's neemt ten aanzien van werkdruk en personele inzet.

Het bestuur acht de begroting 2026 haalbaar, mits de geplande projecten tijdig worden gerealiseerd en de personele bezetting stabiel blijft. De begroting biedt daarmee een zorgvuldig afgewogen basis voor de uitvoering van de werkzaamheden in 2026.

Staat van Baten en Lasten	Begroting 2026
Baten	
Projectinkomsten	€ 1.250.000
NPL-gelden	€ 118.000
Opbrengsten directe activiteiten uitvoering projecten	€ 900.000
Te acquireren 2026	€ 835.000
Totaal	€ 3.103.000
Lasten	
Personeelskosten	€ 1.983.500
Huisvestingskosten	€ 68.000
Algemene kosten	€ 131.500
Directe activiteitenkosten uitvoering projecten	€ 900.000
Vrijval bestemmingsreserve	€ 20.000
Totaal	€ 3.103.000

**“Wij zijn voor een
groen en gezond Overijssel.”**

Governance

Over alle afgelopen jaren heeft NMO een goedkeurende verklaring ontvangen. Het bestuursmodel voldoet aan de eisen die de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR), die sinds 1 juli 2021 in werking is getreden, stelt.

De governance structuur van NMO is als volgt: de stichting wordt bestuurd door een directeur-bestuurder met een toezichthoudend orgaan in de vorm van een Raad van Toezicht. De jaarrekening wordt gecontroleerd door een accountant, op dit moment van Ree Accountants.

NMO heeft een ANBI-status en beschikt over de CBF-Erkenning. De CBF-Erkenning is hét keurmerk voor goede doelen in Nederland. Erkende Goede Doelen

laten zich vrijwillig toetsen. Alleen goede doelen die aan strenge kwaliteitseisen voldoen krijgen de Erkenning.

Zo kan iedereen ervan uitgaan dat Erkende Goede Doelen:

- Bijdragen aan een betere wereld
- Zorgvuldig omgaan met elke euro
- Verantwoording afleggen
- Zich onafhankelijk laten controleren

Onderdeel van de CBF-Erkenning is dat de bezoldiging van directie en bestuurders moet voldoen aan een specifieke norm (die veel strenger is dan de Wet normering topinkomens).

Scheiding tussen bestuur, uitvoering en toezicht

Stichting Natuur en Milieu Overijssel werkt met een Raad van Toezichtmodel

om de verantwoordelijkheden van bestuur en toezicht goed van elkaar te scheiden. Het bestuur (directeur-bestuurder) is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van de stichting, maar voor enkele belangrijke kwesties, zoals vastgelegd in de statuten, is vooraf goedkeuring van de Raad van Toezicht vereist. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het bestuur en de algemene gang van zaken binnen de organisatie en heeft daarnaast een adviserende rol. Bij het uitvoeren van deze taken richt de Raad van Toezicht zich altijd op het belang van de stichting.

Een Auditcommissie, bestaande uit twee leden van de Raad van Toezicht, adviseert richting de Raad van Toezicht over de jaarrekening, de begroting,

risicobeheersing, het beleggingsbeleid en grote kapitaalinvesteringen van de stichting.

In 2018 zijn de statuten van de stichting aangepast, waaronder de wijziging van het aantal leden van de Raad van Toezicht. Er zijn nu minimaal drie leden, met als wens vijf leden. Ook is de zittingsduur aangepast van maximaal drie termijnen van drie jaar naar maximaal twee termijnen van vier jaar. De nieuwe statuten werden op 3 juli 2018 bij Het Notarieel vastgelegd en geregistreerd.

Samenstelling Raad van Toezicht en directie

De Raad van Toezicht bestond in 2025 uit de volgende leden:

A. (Tom) Veldkamp; voorzitter
J.G. (Anneke) Beukers-Maatje, vicevoorzitter
V. E. (Victor) van Dijk, auditcommissie
A. H. (Anneke) Raven, auditcommissie
J.F. (Hans) de Jong, algemeen lid
M.R. (Mirande) Kremers, algemeen lid

Het bestuur bestaat statutair uit minimaal één persoon, benoemd door de Raad van Toezicht. Het huidige bestuur bestaat uit één lid, dat ook verantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding van de stichting. Het bestuur voert de dagelijkse leiding en implementeert de programma's en activiteiten van de stichting, onder toezicht van de Raad van Toezicht.

Het bestuur heeft alle bevoegdheden, behalve de bevoegdheden die in de statuten aan de Raad van Toezicht zijn toegewezen.

Bestuurder

A.K. (Andrea) Kuiper-Vos, directeur-bestuurder (01-01-2025 tot en met 31-12-2025)

De huidige bestuurder heeft de volgende nevenfunctie:

– Bestuurslid Stichting Platform CO₂-neutraal (vanaf 27-8-2025)

Medewerkers

Op 31 december 2025 waren bij Stichting Natuur en Milieu Overijssel 24 medewerkers in dienst (31 december 2024: 25). Samen vertegenwoordigden zij 20,6 fte (31 december 2024: 20,1 fte). Daarnaast was er in 2025 één werkervaringsplek vrijwilliger actief en boden wij plaats aan acht stagiaires.

Het ziekteverzuim bedroeg in 2025 gemiddeld 4,42%, een toename van 2,33 procentpunt ten opzichte van 2024. De organisatie streeft naar een inclusieve en diverse werkomgeving. In de samenstelling van het team is aandacht voor genderbalans, leeftijd en achtergrond.

Afspraken over scholing en ontwikkeling worden vastgelegd binnen het functioneringsmanagement. In 2025 hebben medewerkers diverse opleidingen en trainingen gevolgd, zowel gericht op vakinhoudelijke verdieping als op persoonlijke ontwikkeling.

Vrijwilligers

Stichting Natuur en Milieu Overijssel werkt naast betaalde medewerkers samen met vrijwilligers. Vrijwilligers leveren een waardevolle bijdrage aan de uitvoering en ondersteuning van activiteiten, met name bij educatieve activiteiten (bijvoorbeeld bijengastdocenten, leskistenchauffeurs) of voor de organisatie (denk aan fotograferen).

De inzet van vrijwilligers draagt bij aan de maatschappelijke impact van de organisatie en versterkt de betrokkenheid van inwoners bij natuur en milieu in Overijssel.

De organisatie gaat zorgvuldig om met de inzet van vrijwilligers. Er is aandacht voor begeleiding, duidelijke afspraken over taken en verantwoordelijkheden en een veilige werkomgeving. Vrijwilligers ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Eventuele onkosten kunnen worden vergoed.

Bezoldigingsbeleid

De bezoldiging van bestuur en medewerkers is gebaseerd op de CAO Sociaal Werk. De CAO liep op 31 juli 2025 af. Op 28 oktober 2025 hebben werkgeversorganisatie Sociaal Werk Nederland en vakbond CNV een akkoord bereikt voor een nieuwe Cao Sociaal Werk (de nieuwe CAO heeft een looptijd van 1 augustus 2025 tot en met 31 mei 2027).

Alle leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk ten opzichte van stichting Natuur en Milieu Overijssel en verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. Leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vaste jaarlijkse onkostenvergoeding, afhankelijk van de taken die zij binnen de raad vervullen. De beloningen binnen de stichting voldoen aan de regeling voor de beloning van directeurs van goede doelen, zoals vastgesteld door het CBF voor besturen en raden van toezicht.

Veiligheid en integriteit

NMO voldoet aan de 8 principes van de Good Governance Code Cultuur. De nieuwe statuten, die in 2018 zijn opgesteld, zijn getoetst aan deze principes van good governance en gecheckt door een notaris of ze voldoen aan de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen die per 1 juli 2021 van kracht is. Daarnaast heeft NMO zich gecommitteerd aan het gedragsprotocol van de landelijke Natuur- en Milieufederaties. In 2023 heeft het CBF (Centraal Bureau Fondsenwerving) een reguliere hertoetsing uitgevoerd, met als positief resultaat dat de erkenning van NMO is voortgezet. De eisen van het CBF zijn eveneens gebaseerd op de 8 principes van Good Governance.

Er is integriteitsbeleid en alle medewerkers van Stichting Natuur en Milieu Overijssel ondertekenen bij de indiensttreding drie gedragscodes: de gedragscode Integriteit, de

gedragscode Databeveiliging en de gedragscode Professionaliteit. Het volledige integriteitsbeleid (inclusief de gedragscodes) is in de loop van 2025 geactualiseerd en besproken met alle medewerkers, waarbij we ook morele oordeelsvorming besproken hebben. Het personeelshandboek is ook grondig herzien en in de personeelsvergadering van oktober 2025 opnieuw vastgesteld. Verder hebben alle medewerkers een training gehad in het gebruik van AI en hebben we als organisatiebeleid bepaald hoe we dat op een verantwoorde manier gebruiken binnen onze organisatie.

Via De Natuur en Milieufederaties heeft Stichting Natuur en Milieu Overijssel afspraken met externe vertrouwenspersonen. De contactgegevens van deze vertrouwenspersonen zijn opgenomen in onze gedragscode Integriteit en terug te vinden op het gezamenlijke Intranet van alle natuur- en milieufederaties.

Ook over 2025 heeft er een evaluatie met de externe vertrouwenspersoon plaatsgevonden. De vertrouwenspersoon heeft hiervoor gesprekken gevoerd met de directeur-bestuurder en de interne collega integriteit.

Er zijn in 2025 geen meldingen ontvangen door de externe vertrouwenspersoon. De gesprekken met collega's bevestigen dat er binnen NMO sprake is van een open en veilige werkomgeving.

Medewerkers tevredenheidsonderzoek

In 2025 is er een medewerkerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd bij alle Natuur- en Milieufederaties, als onderdeel van de aandacht voor een veilige, integere en duurzame werkomgeving. De resultaten laten zien dat medewerkers het werken binnen de organisatie als prettig ervaren. Er is sprake van een open en collegiale werksfeer, waarin medewerkers zich

welkom voelen, graag samenwerken en zich betrokken weten bij de missie en doelstellingen van de organisatie. Er is grote tevredenheid over de leiding, hetgeen tot tevredenheid stemt omdat er een aantal jaar geleden een directeurswissel heeft plaatsgevonden.

Naast deze positieve uitkomsten hebben medewerkers natuurlijk ook een paar aandachtspunten meegegeven, onder meer over werkdruk en de duidelijkheid van rollen en taken. Dit zijn herkenbare signalen voor een relatief kleine organisatie waarin medewerkers meerdere rollen combineren. De directeur-bestuurder heeft deze signalen serieus genomen en werkt samen met het team aan betere afstemming en duidelijkere verwachtingen.

Het medewerkerstevredenheidsonderzoek draagt daarmee bij aan het versterken van sociale veiligheid, duurzame inzetbaarheid en een open organisatiecultuur, en vormt

een waardevolle basis voor toekomstige beleidskeuzes en verdere ontwikkeling van de organisatie.

Personeelsvergadering

In 2009 werd de in 2008 opgeheven ondernemingsraad vervangen door de personeelsvergadering, op basis van een convenant dat in augustus 2009 werd ondertekend. Dit convenant gaf de personeelsvergadering dezelfde rechten en plichten als een ondernemingsraad.

In 2025 vervulden de personeelsvergaderingen een belangrijke rol in de medezeggenschap binnen NMO. Onderwerpen waren onder meer de actualisatie van het personeelshandboek, de doorwerking van de CAO Sociaal Werk, de inrichting van de werkomgeving en de verkenning van een personeelsvertegenwoordiging als volgende stap in de medezeggenschap.

In de vergadering van oktober is er besloten om te gaan werken met een personeelsvertegenwoordiging. Dit zal in 2026 verder vorm krijgen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Natuur en Milieu Overijssel geeft invulling aan maatschappelijk verantwoord ondernemen door duurzaamheid, goed werkgeverschap en transparant bestuur te verankeren in de eigen bedrijfsvoering. We stimuleren duurzame mobiliteit via volledig vergoed openbaar vervoer, een NS regeling en een fietsplan, en beperken reisbewegingen door hybride werken en flexplekken. Onze huisvesting is ingericht op efficiënt en gedeeld gebruik van faciliteiten, wat bijdraagt aan lagere milieubelasting en kostenbewust werken.

Daarnaast investeren we in sociale duurzaamheid door aandacht voor welzijn, integriteit en een

© Roelie van der Vegt
Vrijwillige fotograaf
Fazant

veilige werkomgeving, met een actueel integriteitsbeleid en externe vertrouwenspersonen. Transparantie en verantwoording vormen hierbij een belangrijke basis; wij leggen structureel verantwoording af over onze keuzes en besteding van middelen, in overeenstemming met de eisen die horen bij onze ANBI status en CBF erkenning.

Communicatie met belanghebbenden

Natuur en Milieu Overijssel ondersteunt actief mensen die zich inzetten voor hun leefomgeving. We fungeren als vraagbaak, aanspreekpunt en coördinator van lokale initiatieven in de provincie. Hiervoor beschikken we over een breed netwerk van contacten.

Onze belanghebbenden zijn:

- Lokale initiatieven en individuen (vrijwilligers) die zich inzetten voor natuur, klimaat, milieu en landschap in Overijssel
- Beleidsmakers en beslissers in het openbaar bestuur en bedrijfsleven die invloed uitoefenen op natuur, milieu en landschap in de regio
- Samenwerkingspartners, zoals terreinbeheerders (Landschap Overijssel, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer),

woningbouwcorporaties, onderwijsinstellingen, waterschappen, bedrijven, enz.

Onze informatievoorziening is gericht op het vergroten van de effectiviteit van onze activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn onze website, die duidelijk inzicht geeft in onze visie, taken en rol, onze activiteiten en die van collega-organisaties, en de digitale nieuwsbrief die geïnteresseerden actief op de hoogte houdt van actuele ontwikkelingen en evenementen.

Daarnaast zijn we actief op social media zoals Facebook, Instagram, LinkedIn en Bluesky, waar we deel uitmaken van diverse communities.

Maatschappelijke impact vergroten en zichtbaar maken

Natuur en Milieu Overijssel bereikt en vergroot impact door hiervoor opgaven en doelen te stellen. Een kader helpt dit verder inzichtelijk te maken. Bij alle activiteiten en programma's benoemen we ook de maatschappelijke impact die we willen realiseren. Vanaf 2017 zorgen we dat we onze maatschappelijke impact zodanig rapporteren dat het onderdeel wordt van de P&C-cyclus inclusief het jaarverslag.

De positie van NMO wordt in belangrijke mate bepaald door de mate waarin zij vertegenwoordigd en verbindend is.

De opgave aan NMO is enerzijds de bestaande, vooral groene groepen nog meer te binden, anderzijds vindt er ook vernieuwing plaats (vooral op het gebied van duurzaamheid en energie). Deze vernieuwing heeft in 2025 geleid tot nieuwe partners.

Daarnaast zijn er activiteiten die zich op een bredere groep richten zoals individuen en organisaties die zich onderdeel voelen van dezelfde beweging.

Bereikcijfers 2025

Natuur en Milieu Overijssel

Website

 43.440 bezoekers
natuurenmilieuoverijssel.nl

Sociale media

 1.603 volgers
Facebook

 3.022 volgers
LinkedIn

 1.480 volgers
Instagram

 207 volgers
Bluesky

 82 abonnees
Youtube

Nieuwsbrief

3.274 abonnees
Nieuwsbrief

In de pers

282 berichten
waarvan 17 radio/TV

Projecten

Websites

 15.322 bezoekers
nmeoverijssel.nl
lokaleenergieoverijssel.nl
jonglerenetenoverijssel.nl
waarde-ring.nl

Sociale media

 3.433 volgers
Facebook

 1.809 volgers
LinkedIn

 1.935 volgers
Instagram

***Projecten:** NME Overijssel / Jong Leren Eten Overijssel / WaardeRing / Groene Loper Overijssel*

Nieuwsbrieven

7.908 abonnees
Nieuwsbrief

***Projecten:** NME Overijssel / Jong Leren Eten Overijssel / WaardeRing / Groene Loper Overijssel / Groene schoolpleinen / Lokale Energie Overijssel / Groenbezig / Natura2000 / Groene Agenda*

Zo gaan we van bereik naar beweging:

met een (fysieke en online) kaartenactie in samenwerking met NatuurMonumenten uitten ruim 1.000 inwoners hun zorgen richting Provincie Overijssel over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Natuur en Milieu Overijssel in 2026

In 2026 bouwen wij voort op de koers van het Strategisch Meerjarenplan 2025–2029 Samen groeien in verandering. De focus ligt op verdieping en uitvoering: minder versnippering, meer samenhang en zichtbare impact in Overijssel.

Op het terrein van **klimaat, energie** en **circulariteit** richten we ons op het versterken van lokaal eigendom, het ondersteunen van bewonersinitiatieven en het verder uitrollen van instrumenten die inwoners handelingsperspectief bieden, zoals Zoek het om de hoek. Daarbij blijven we sturen op kwaliteit van landschap, natuur en leefomgeving.

Voor **biodiversiteit** zetten we in op concrete herstelopgaven en groenblauwe structuren in zowel stedelijk als landelijk gebied. We blijven actief in gebiedsprocessen, werken samen met boeren aan

natuur en duurzame verdienmodellen en versterken de koppeling tussen biodiversiteit en gezondheid.

Educatie en participatie krijgen in 2026 verdere verdieping. We bouwen voort op succesvolle jongerenprogramma's en versterken onze rol in natuur- en duurzaamheidsonderwijs, zodat jongeren en inwoners niet alleen betrokken raken, maar ook blijvend kunnen meedoen.

Daarnaast investeren we in **organisatieontwikkeling**: verdere professionalisering, kennisdeling en

een stevige positie als onafhankelijke verbinder in het Overijsselse speelveld. Zo vergroten we onze maatschappelijke impact, met behoud van inhoudelijke kwaliteit en onafhankelijkheid.

Om dit werk te kunnen blijven doen, is de **betrokkenheid** van inwoners, partners en donateurs essentieel. Hun steun maakt het mogelijk om ook in 2026 bij te dragen aan oplossingen waar álle Overijsselaars van profiteren: een gezonde, groene en toekomstbestendige leefomgeving.

Raad van Toezicht

4.1 Algemeen

De Raad van Toezicht ziet toe op de naleving van wet- en regelgeving, onze statuten en het beleid van de directeur. Daarnaast bewaakt de raad de algemene gang van zaken en adviseert het Bestuur (de directeur), zowel op verzoek als uit eigen initiatief.

4.2 Samenstelling Raad

Alle leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk ten opzichte van NMO en verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. De raad was in 2025 als volgt samengesteld:

- **Tom Veldkamp**, voorzitter, *in functie sinds 1-2-2021*
- **Hans de Jong**, *in functie sinds 01-10-2018*
- **Anneke Beukers-Maatje**, *in functie sinds 16-09-2019*
- **Victor van Dijk**, *in functie sinds 16-09-2019*
- **Anneke Raven**, *in functie sinds 11-01-2023*
- **Mirande Kremers**, *in functie sinds 11-01-2023*

4.3 Rooster van aftreden

[Zie bijlage.](#)

4.4 Functies en nevenfuncties Raad van Toezicht

Tom Veldkamp

Nevenfunctie gerelateerd aan functie Rector:

- Lid Commissie Algemene Middelen Stichting Universiteitsfonds Twente
- Lid Rectorencollege UNL
- Lid Algemeen Bestuur 4TU.Federatie
- Lid Bestuurscommissie 4TU.Onderwijs
- Lid Bestuur NERA
- Lid Raad van Toezicht Wetsus
- Lid Raad van Bestuur LLO-katalysator
- Lid Bestuur UNL Kosten en Kwaliteit

Overige nevenfuncties:

- Bestuurslid Stichting International Soil Reference and Information Centre (ISRIC)
- Editor in Chief Tijdschrift: Agriculture, Ecosystems & Environment
- Voorzitter Kennisprogramma Effecten Mijnbouw (KEM)

Hans de Jong

- Lid Bestuur Stichting Groen Platform Overijsselse Vecht
- Lid Natuur Platform Zwolle
- Coördinator voor Wandelnet Zuiderzeepad

Anneke Beukers-Maatje

- Eigenaar AnnekeBeukersAdvies, organisatieadvies gespecialiseerd in onderwijs-vraagstukken
- Voorzitter College Noordelijke Rekenkamer
- Bestuurslid Stichting Consensus Vocalis

Victor van Dijk

- Adviseur en toezichthouder
- Voorzitter Raad van Toezicht Mijzo
- Voorzitter Raad van Toezicht OverO (Stadkamer Zwolle en bibliotheek Kampen)
- Lid Raad van Toezicht IJsselheem (tot 16/03/2026)

Anneke Raven

- Onafhankelijk voorzitter Raad van Advies Staatsbosbeheer
- Voorzitter Historische Kring Hellendoorn-Nijverdal
- Bestuurslid (penningmeester) Cultuurfonds Overijssel
- Lid Raad van Toezicht Stichting Uitvaartverzorging Nijverdal en Omstreken
- Bestuurslid Stichting Vrienden van Krönnenzommer
- Lid Programmabeleid bepalend Orgaan (PBO) Stichting Lokale Omroep Hellendoorn
- Bestuurslid Stichting Stadskasteel Oudaen Utrecht

Mirande Kremers

- Bestuurslid (secetaris) Stichting Flappus

4.6 Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht kent een vast vergaderritme en komt normaal gesproken in een jaar vijf keer bijeen. In 2025 is de Raad van Toezicht zes keer bijeengewees. De vergaderingen

worden voorgezeten door de voorzitter van de Raad van Toezicht. De vergaderingen worden door de directeur-bestuurder bijgewoond.

De belangrijkste onderwerpen die tijdens de vergaderingen in 2025 aan bod kwamen:

Bestuursverslag en Jaarrekening 2024

De inhoud van het Bestuursverslag en de Jaarrekening 2024 is op de vergadering van 25 april vastgesteld. De Raad van Toezicht heeft de directeur-bestuurder en alle medewerkers van Natuur en Milieu Overijssel formeel gedechargeerd voor de werkzaamheden die zijn verricht.

Begroting 2025

De begroting voor 2025 is vastgesteld tijdens de vergadering op 16 januari 2025. Door omstandigheden kon deze bijeenkomst niet vóór de kerstvakantie worden gehouden. Tijdens de vergadering van oktober heeft de Raad van Toezicht de directeur-bestuurder gemachtigd om het nieuwe jaar te

beginnen in overeenstemming met de besproken conceptbegroting.

Managementrapportages

Bij iedere vergadering komt de managementrapportage aan bod, waarin zowel de financiële voortgang als de bedrijfsvoering worden behandeld.

Nieuw Strategisch Meerjarenplan

In 2024 begon het proces voor het nieuwe Strategisch Meerjarenplan (SMP). Belangrijke uitdagingen en strategieën zijn geanalyseerd, samen met input van verschillende stakeholders. Het SMP 2025-2029 is op 25 april 2025 door de RvT goedgekeurd.

Actuele zaken en projecten

Tijdens vergaderingen wordt de Raad van Toezicht op de hoogte gebracht van recente ontwikkelingen en de voortgang van verschillende projecten. In 2025 gaven verschillende medewerkers inhoudelijke toelichting aan de Raad van Toezicht over lopende projecten en programma's,

waaronder het programma biodiversiteit, jongerenparticipatie, ruimtelijke ordening, communicatiestrategie NMO, natuurvriendelijk isoleren en Regiodeal Zwolle Ruimte voor de Vecht.

Terugkoppeling Auditcommissie

De Auditcommissie rapporteert drie keer per jaar haar bevindingen aan de Raad van Toezicht. Daarnaast ontvangen de leden van de Raad van Toezicht de notulen van de Auditcommissie.

4.5 Auditcommissie

De Raad van Toezicht heeft een vaste auditcommissie, bestaande uit twee leden. In 2025 waren dit Victor van Dijk en Anneke Raven. De commissie houdt toezicht op de financiële gang van zaken, interne controle, risicobeheersing en relevante regelgeving. Zij heeft in 2025 driemaal vergaderd, samen met de directeur-bestuurder en de financiële controller. Belangrijke thema's in 2025 waren onder meer: de jaarrekening en het accountantsverslag over 2024,

de begroting 2026, risicobeheer en de overstap naar het boekhoudprogramma Exact Online.

Tot slot

“Terugblikkend op 2025 stelt de Raad van Toezicht vast dat dit voor Natuur en Milieu Overijssel een goed en betekenisvol jaar is geweest. Met de start van het nieuwe Strategisch Meerjarenplan 2025–2029 ‘Samen groeien in verandering’ is een belangrijke stap gezet in de verdere koersbepaling van de organisatie. Dit biedt niet alleen richting voor de komende jaren, maar ook ruimte voor reflectie en vooruitdenken.

De werkvoorraad was gedurende het jaar op orde, waardoor de nadruk minder lag op acquisitie en meer op kwaliteit, doorontwikkeling en het anticiperen op toekomstige opgaven.

Ondanks enkele personele wisselingen bleef de organisatie stabiel en

veerkrachtig. Met een betrokken en enthousiast team, een goed gevulde projectenportefeuille en een solide financiële basis kijkt de Raad van Toezicht dan ook met vertrouwen vooruit naar 2026 en de jaren daarna.

De Raad van Toezicht spreekt zijn waardering uit voor de inzet, betrokkenheid en professionaliteit van alle medewerkers en samenwerkingspartners in 2025.”

Namens de Raad van Toezicht,

Tom Veldkamp
Voorzitter

**Dank aan iedereen die zich het
afgelopen jaar heeft ingezet voor
een groener en mooier Overijssel.
Samen maken we het verschil!**

Bijlages

Rooster van aftreden

	Benoeming	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Hans de Jong	01-10-2018											
Anneke Beukers	16-09-2019											
Victor van Dijk	16-09-2019											
Tom Veldkamp	01-02-2021											
Anneke Raven	11-01-2023											
Mirande Kremers	11-01-2023											

- Herbenoembaar
- Niet herbenoembaar

Impactcijfers voorgaande jaren

Bereik	2023	2024	2025
Aantal aangesloten groepen	55	80	120
Aantal georganiseerde activiteiten	163	115	110
Aantal deelnemers aan georganiseerde activiteiten	10.615	3.619	3.118
Online bereik 3 websites: aantal bezoekers	64.081	43.745	46.874
In de media	272	199	282

Versterken maatschappelijk middenveld	2023	2024	2025
Adviezen aan lokale en regionale organisaties	277	238	215
Adviezen aan burgers	670	395	837
Aantal netwerken waarvan wij de aanjager zijn	11	6	7
Aantal netwerken waarin we participeren	49	51	47
Aantal nieuwe lokale initiatieven helpen opstarten	60	36	93

Verduurzamen bedrijven	2023	2024	2025
Aantal bedrijven ondersteund bij verduurzaming bedrijfsprocessen	9	33	20
Aantal koploperbedrijven waarmee samengewerkt	80	51	34
Aantal bedrijven toegang gekregen tot multistakeholdernetwerken	99	115	59

Verduurzaming overheid	2023	2024	2025
Aantal beleidsontwikkeltrajecten waaraan we hebben bijgedragen	73	191	214
Hoe vaak advies overgenomen	18	31	20
Aantal concrete plannen voor beleidsuitvoering	26	35	5

Theory of change

Activiteiten

Outputs

Directe effecten

Hoge effecten

Impact

Hogere impact

INWONERS EN LOKALE INITIATIEVEN

- Kennissessie en inspiratie-bijeenkomsten organiseren
- Ondersteunen van lokale initiatieven met kennis en netwerk
- Zichtbaarheid creëren voor lokale initiatieven
- Adviseren en aanjagen innovatieve oplossingen
- Vertegenwoordigen en betrekken lokale en regionale organisaties/initiatieven bij (beleids) processen
- Organiseren trainingen, webinars, handleidingen voor best practices

- Aantal initiatieven helpen opstarten
- Aantal bijeenkomsten georganiseerd en aantal mensen bereikt
- Aantal initiatieven ondersteund
- Aantal inwoners bereikt
- Aantal groepen vertegenwoordigd of betrokken bij beleids/omgevingsprocessen
- Meer navolging van succesvolle projecten

- Initiatieven van onderop worden ondersteund en geprofessionaliseerd en hebben meer impact
- Meer bewustwording bij inwoners over handelingsperspectief
- Meer lokale groepen/inwoners betrokken bij beleidsvorming over eigen leefomgeving

- Lokale initiatieven hebben voldoende omvang en leveren een bijdrage aan de systeemtransitie
- Meer mensen zetten zich actief in voor de systeemtransities en maken duurzame keuzes

PROVINCIES, GEMEENTEN EN RIJKSOVERHEID

- Organiseren excursies en goede voorbeelden zichtbaar maken tbv beïnvloeding (overheids)beleid
- Belangen van natuur en milieu inbrengen in beleidstrajecten of omgevingsprocedures door adviezen, zienswijze, inspraak ect.
- Concrete plannen maken, samen met stakeholders, voor beleidsuitvoering
- Agenderen en lobbyen voor passende beleidsinstrumenten bij transities o.b.v. lokale input
- Procederen als overheden natuur & milieu onvoldoende meenemen in beleidsplannen

- Aantal beleidstrajecten waarop NMO input heeft geleverd
- Aantal bijeenkomsten georganiseerd voor bestuurders/overheden
- Aantal beleidsuitvoeringsprojecten mede ontwikkeld door NMO

- Meer bewustwording en draagvlak bij overheden voor beleid dat bijdraagt aan natuur en milieu
- Overheden faciliteren duurzaamheidstransities met instrumentarium

- Overheden faciliteren een natuur-inclusieve, klimaatbestendige en circulaire samenleving
- Overheden versnellen transities met faciliterend beleid, financiën en wet- en regelgeving

- Meer inwoners, overheden, bedrijven zijn geïnspireerd om zelf aan de slag te gaan

- Versterking van een groene, schone leefomgeving

- Meer innovatieve pilots die een bijdrage leveren aan een groene en schone leefomgeving

- Aanjagen en uitvoeren pilot- en voorbeeldprojecten

- Aantal pilot- en voorbeeldprojecten mede opgezet en uitgevoerd door NMO

BEDRIJVEN

- Ondersteunen koploperbedrijven door verbinden aan duurzame consument
- Adviezen gericht op verduurzaming bedrijfsvoering
- Organiseren van netwerken voor versterken positie duurzamebedrijven

- Aantal duurzame bedrijven gekoppeld aan consumenten
- Aantal bedrijven geadviseerd over verduurzaming bedrijfsvoering
- Aantal koploperbedrijven gekoppeld aan netwerken

- Meer kennis bij bedrijven over duurzaamheid
- Koploperbedrijven hebben meer afzet

- Meer draagvlak bij bedrijven voor duurzame bedrijfsvoering
- Duurzame bedrijfsvoering wordt financieel aantrekkelijker

- Een natuurinclusieve energietransitie
- Een natuurinclusieve landbouwtransitie
- Een transitie naar een meer circulaire samenleving
- Een transitie naar een meer natuurinclusieve samenleving

- Een groen, leefbaar en veerkrachtig Overijssel, waar natuur, klimaat en circulariteit centraal staan en waarin inwoners actief bijdragen aan duurzame oplossingen.

Natuur en Milieu Overijssel

Aan de Stadsmuur 79-83
8011 VD Zwolle

info@natuurenmilieuoverijssel.nl

www.natuurenmilieuoverijssel.nl

TEL: 038 425 0960

Samen voor een mooi
en duurzaam Overijssel

